Teorii și practici contabile privind elaborarea și prezentarea situațiilor financiare

Autor: Petricică Alis Elena

Coordonator științific: Conf. univ. dr. Manea Cristina Lidia

ACADEMIA DE STUDII ECONOMICE DIN BUCUREȘTI
Facultatea de Contabilitate și Informatică de Gestiune

Rezumat: Pentru fundamentarea celor mai importante decizii financiare trebuie realizată o informare completă a utilizatorului. Transmiterea datelor corecte prin intermediul documentelor contabile trebuie să aibă loc concomitent cu respectarea anumitor standarde clare privind elaborarea, modul de prezentare și organizare a elementelor evidențiate.
Concluziile relevante asupra sănătății companiilor pot fi stabilite în urma corelării datelor prezentate, atât din Situația poziției financiare, cât și din Situația Rezultatului Global, Situația Fluxurilor de Numerar, Situația modificărilor capitalurilor, dar nu în ultimul rând, a particularităților expuse în Notele Explicative. Semnificația mesajului transmis este creată de consultarea documentelor într-o manieră sincronizată, de aceea este esențial să înțelegem gradul de importanță al temei examinate.
Prezenta lucrare analizează diferențe în elaborarea și prezentarea situațiilor financiare, conform standardelor IAS/IFRS. Studiul reflectă cercetarea documentelor contabile pentru industria farmaceutică, reprezentată de 6 companii listate la Bursa de Valori București, conform datelor analizate; compania Medlife va fi exclusă din acest studiu, deoarece entitatea realizează și prestare de servicii medicale. Astfel, prezenta lucrare va avea ca obiect de analiză documentele pentru perioada 2015-2019, subiecții fiind: Farmaceutica-Remedia, Antibiotice – Iași, Ropharma, Biofarm și Zentiva. Întreprinderile selecționate au un grad ridicat de transparență al informațiilor, deoarece sunt listate la BVB, astfel încât corectitudinea datelor examinate poate fi verificată de către orice utilizator interesat de aprofundare, prin consultarea documentelor publicate.
Analiza efectuată înfățișează un eșantion, ce va sintetiza o manieră aplicată privind întocmirea situațiilor financiare, pusă în practică de companii listate la bursă.
O contabilitate eficientă, abordată într-o manieră ce tinde spre globalizare și oferă transparență și comparabilitate, poate fi cheia succesului în afaceri.

Cuvinte-cheie: situații financiare, conformitatea rapoartelor financiare, BVB

Introducere

Privind tabloul activităților caracteristice de specialitate, contabilitatea reprezintă fuzionarea tuturor informațiilor ce provin din activitățile identificatoare, de măsurare, pentru evaluare economică, gestionare a resurselor și examinare a elementelor de activ, dar și a elementelor de pasiv, ca și datoriile sau capitalurile proprii. Aceste elemente sunt consemnate într-o ordine precisă, sistematică și evolutivă. Din optica sistemului economico-informatic, reprezintă gestiunea concis întocmită a documentelor de arhivă economică a unei entități și crearea unei cronologii din evenimentele și tranzacțiile financiare ale entității.

Contabilitatea are rolul de a sintetiza tranzacțiile din cadrul unei companii, de a le stoca eficient, pentru a putea fi ușor accesate de utilizatori, astfel încât aceștia să își poată crea o imagine de ansamblu corectă și concretă asupra situației financiare existente. În acest mod, terții pot lua decizii ca cea de investiție sau de refuz de acordare a unui credit, sau pot estima rentabilitatea pe care o vor avea în urma eforturilor economice realizate, deoarece li se prezintă structurarea și descrierea activității din cadrul exercițiilor contabile precedente și actuale.[1]

Teoriile și practicile contabile necesare întocmirii și prezentării situațiilor financiare sunt esențiale în cadrul fiecărui exercițiu contabil, astfel încât la final de an sau trimestru se elaborează documente contabile ce prezintă actualitățile, iar acestea trebuie întocmite conform unor standarde naționale și internaționale.

[1] Oprea C., Ristea M., „*Bazele contabilității*”, Ed. Național, București, 2000

Prin tema aleasă mi-am propus să evidențiez importanța conținutului și a structurilor de prezentare a situațiilor financiare, deoarece consider că acestea reprezintă sursa primordială în procesele decizionale, de aceea trebuie să se acorde o atenție sporită modului de redactare, elaborare și explicare a elementelor de conținut.

1. Sinteză din literatura de specialitate: abordare teoretică a prezentării și evaluării situațiilor financiare

Concomitent cu elaborarea rapoartelor de piață, contabilitatea s-a format lent, într-un sistem complex de reguli, regulamente și coduri care au condus la formarea unui sistem de specialiști, separați de arhetipul clasic, ce își desfășura activitatea conform anumitor norme de lucru, la efectuarea unui set complex de operații, pentru a observa evoluția evenimentelor și expunerea rezultatelor.[2]

Fuziunea economică europeană și globalizarea piețelor financiare au indicat o altă orientare a mișcării contabile, numită armonizare contabilă. Aceasta este definită drept procesul instituțional de realizare a convergenței teoriilor și practicilor contabile naționale, cu scopul de a atenua complexitatea procedurilor de comparare a situațiilor financiare cu cele ale diferitelor țări.[3]

Această globalizare financiară are loc și prin intermediul metodelor de întocmire a situațiilor financiare. Obiectivele generale fiind aceleași, în principal o prezentare fidelă a realității economice, însă acestea sunt influențate de conflicte de interese ce iau naștere în cadrul pieței de informație contabilă prin interacțiunea a trei componente: compania, utilizatorii informațiilor și profesioniștii contabili.[4] Astfel, de multe ori avem parte de clasificarea acestor componente în funcție de importanță, punând utilizatorii (clienți, potențial clienți, instituții de credit, statul) pe primul loc, oferindu-le ceea ce trebuie să afle. Însă o abordare corectă este aceea imparțială, iar dacă va fi necesar, se va suplimenta informația pentru fiecare utilizator in parte.[5]

Situațiile financiare sunt principala modalitate de prezentare a informațiilor din contabilitate destinate utilizatorilor interni sau externi ai societății. Utilizatorii interni sunt organele de coordonare și control ale activității, iar utilizatorii externi sunt reprezentați de către cei care finanțează activitatea și/sau potențialii finanțatori.

Informațiile prezentate în cadrul situațiilor financiare ce conturează poziția financiară, fluxurile de trezorerie și performanța au ca fundamente următoarele:

- ✓ Poziția financiară: Active totale – Datorii totale = Capitaluri Proprii
- ✓ Performanța financiară: Venituri totale – Cheltuieli totale = Rezultat contabil
- ✓ Trezoreria entității: Încasări – Plăți = Trezorerie Netă

Informațiile prezentate în documentele de sinteză trebuie să fie complete, complexe, inteligibile, să nu aibă erori remarcabile. Trebuie să fie o anumită structură, pentru a eficientiza compararea datelor, deoarece pentru sănătatea companiei este vital să fie efectuate analize financiare, să dețină informații legate de evoluția și fluctuația indicatorilor economici. Astfel, în funcție de rezultatele obținute, entitatea își cunoaște situația actuală și poate lua anumite decizii pentru îmbunătățirea activității din viitor.[6]

[2] https://www.investopedia.com/articles/08/accounting-history.asp accesat la 15.03.2020
[3] https://scott-scott.com/the-globalization-of-accounting-standards/ accesat la 15.03.2020
[4] Berheci M., *The Financial Reports – Purposes, Drawbacks and its Improvement*, Analele științifice ale Universității „Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2005
[5] Malciu L., „Cererea și oferta de informații contabile”, Editura Economică, București,1998
[6] Pop A., „Contabilitatea financiară românească”, Ed. Intelcredo, Deva, 2001

Conform OMFP 1802/2014, elementele trebuie recunoscute și prezentate în situațiile financiare conform principiilor contabile, și doar în cazuri excepționale să existe abateri, ce vor fi obligatoriu prezentate în notele explicative. „Principiile contabile sunt elemente de referință utilizate de toate statele incluse într-o economie de piață, indiferent de sistemul contabil aplicat de acestea. Folosirea principiilor ca bază elementară a cadrului conceptual este o caracteristică a țărilor cu tradiție engleză, engleză, urmate și de statele Unite." [7]

„În lumea modernă, situațiile financiare sunt acte exhaustive, ce oferă informațiile necesare formării unei opinii asupra poziției reale deținute de o companie." [8]

„Organismele internaționale de reglementare contabilă s-au confruntat cu o provocare majoră: aceea de a asigura comparabilitatea și transparența raportării financiare la nivel internațional, dat fiind faptul că multe standarde locale îngreunează raportarea echilibrată. Lipsa comparabilității situațiilor financiare afectează atât decizia companiei de a investi într-o entitate aflată pe piața bursieră, cât și analiza financiară a specialiștilor sau capacitatea investitorilor de a lua decizii, cum ar fi implicarea într-o investiție sau într-o decizie a organizației de a alege un furnizor din altă parte a globului."[9] Astfel, raportarea eficientă și evoluată aduce beneficii atât companiei, cât și terților.

„Munca analitică a profesioniștilor joacă un rol esențial pe scena economică, oferind posibilitatea identificării și prevenirii denaturărilor în procesele de raportare."[10] Activitatea specialiștilor contabili ar trebui să ocupe un loc fruntaș în departamentul specific, dar să fie apreciată considerabil și în cadrul general al întreprinderii, deoarece contribuie semnificativ la procesul de transformare a companiei și la formarea sa pentru susținerea poziției în piață.

Astfel, putem remarca faptul că aceste raportări financiare au o legătură strânsă cu munca depusă de oamenii unei companii, în cadrul tuturor departamentelor. O contabilitate sănătoasă, conform unor standarde corecte și transparente, aduce un plus de valoare remarcabil pentru fiecare angajat în parte, indiferent de specializare, deoarece contabilitatea este strâns legată de toate ramurile organizaționale. Aceste documente de sinteză sunt oglinda reală și sinceră a implicării depuse de angajați, acționari și investitori.

2. Metodologia de cercetare

Pentru cercetarea prezentei lucrări, am investigat piața românească a domeniului farmaceutic și am ales companii ce au în prezent activități de producție-distribuție ale medicamentelor și ale produselor farmaceutice. Companiile selectate sunt cotate la Bursa de Valori București. Am ales companii cotate la BVB, deoarece acestea au obligația respectării „standardelor obligatorii de comunicare și transparență". [11]

[7] Lungu C., „Teorii și practici contabile privind întocmirea și prezentarea situațiilor financiare" Ed. CECCAR, București, 2007

[8] Thalassinos, I.E. and Liapis, K., *Segmental financial reporting and the internationalization of the banking sector*, Chapter book in „Risk Management: Strategies for Economic Development and Challenges in the Financial System". Nova Publishers, 2014

[9] Ponce, H.G., Hlaciuc, E., Mates, D., Măciucă G., *Study on the disclosure of information in the financial statements of romanian companies in accordance with IFRS in terms of comprehensive income*, lucrare prezentată la Proceedings of the 26th International Business Information Management Association Conference, 2015

[10] E.A. Osadchy, E.M. Akhmetshin, E.F. Amirova, T.N. Bochkareva, Yu.Yu. Gazizyanova, A.V. Yumashev, *Financial Statements of a Company as an Information Base for Decision-Making in a Transforming Economy*, publicat în European Research Studies Journal Volume XXI, Issue 2, 2018 accesat la 02.04.2021

[11] https://www.bvb.ro/info/Rapoarte/Ghiduri/ghidul%20companiei%20listate%20RO%20web.pdf, accesat la 16.05.2020

Astfel, aceste companii au obligația comunicării unor fluxuri de informații importante pentru orice decizie pe care ar trebui să o ia un acționar propriu sau un potențial investitor. Companiile prezintă date semnificative și evolutive despre activitatea realizată sau modificări esențiale asupra situațiilor financiare întocmite. Ne sunt oferite date exacte despre performanțele curente ale firmelor din mai multe planuri economice, dar și evoluția acestora pe axa cronologică.

Datele analizate pentru studiul de caz se pot regăsi în raportările anuale și periodice ale entităților, în documente precum: Situațiile pozițiilor financiare trimestriale/anuale, Rapoartele administratorilor sau Bugetul veniturilor și cheltuielilor.

Datele prezentate în documentație au o „natură precisă”[12] și sunt regăsite în timp util, imediat după redactarea lor în cadrul fiecărei companii.

În cele ce urmează am analizat situațiile financiare a conform Figurii nr. 1: Companiile selectate pentru efectuarea cercetării.

Scopul cercetării este acela de a observa care sunt cele mai utilizate metode de elaborare a situațiilor financiare folosite de către companiile de top din domeniul farmaceutic, unde piața cunoaște o concurență acerbă și evolutivă. Idealul analizei este de a remarca dacă cele mai folosite tehnici de prezentare abordate sunt și cele mai eficiente, iar în cazul apariției diferențelor semnificative, să analizăm relația cauză-efect.

Formularea și prezentarea situațiilor au un impact major asupra entităților, deoarece o informație expusă incorect către utilizatori poate influența semnificativ:

- luarea deciziilor juste în cadrul firmei de către manageri, asociați sau acționari;
- hotărârile raționale ale potențialilor investitori;
- elaborarea unei previziuni financiare corecte;
- imaginea companiei în spațiul public și privat.

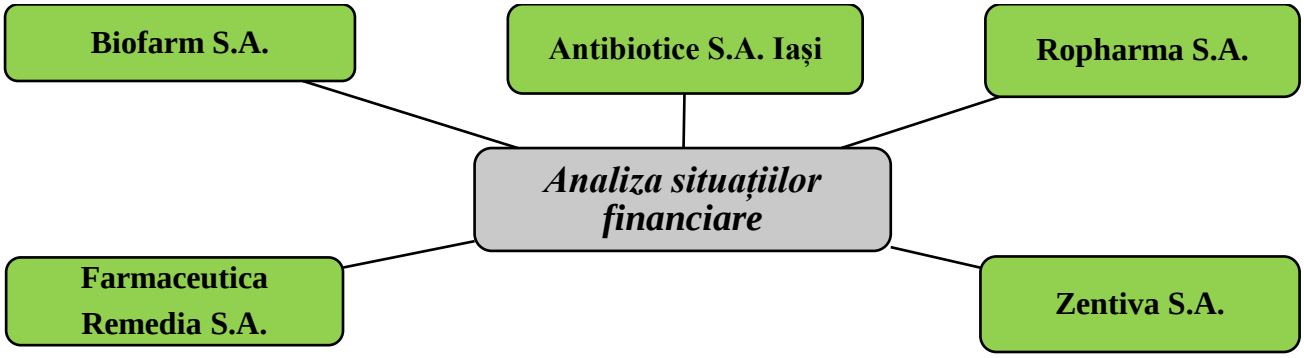

Figura nr. 1. Companiile selectate pentru efectuarea cercetării

Sursă: analiză proprie

[12] https://admiralmarkets.com/ro/education/articles/forex-basics/bvb, accesat la 16.05.2020

Informații generale despre subiecții analizați:

1. Antibiotice S.A. Iași a fost înființata în 1955, fiind o societate pe acțiuni în sistem unitar: conducerea companiei este realizată de Consiliul de Administrație. Acționarul majoritar este statul român, ce deține prin intermediul Ministerului Sănătății 53% din entitate. Antibiotice-Iași efectuează producția a peste 150 de tipuri de medicamente aflate în folosință.
2. Biofarm S.A. este înființata încă din anul 1921, societatea fiind administrată în sistem unitar. Deține aproximativ 80 de mărci renumite și cu o veche tradiție națională. Acționarul cu cel mai mare procentaj deținut în cadrul acestei structuri este SIF Oltenia.
3. Farmaceutica Remedia S.A. datează din 1991, fiind o societate pe acțiuni în sistem unitar, și se ocupă de vânzarea și distribuția produselor din domeniul farmaceutic. Acționarul majoritar al firmei este președintele Consiliului de Administrație, Valentin-Norbert Tarus, cu un procent impresionant de 71.05% din capitalul existent.
4. Ropharma S.A., sau conform fostei denumiri IassyFarm, este o companie de top din domeniul retail farmaceutic, cu peste 11.000 de produse plasate în piață. Aceasta este administrată în sistem unitar, cu un capital majoritar de 73,5% deținut de Ad Pharmaceuticals Ltd din Cipru și activează în acest domeniu din anul 1952.
5. Zentiva S.A. este o companie de origine cehă de producție a medicamentelor, fiind lider de piață în România (2019) la volumul produs pentru medicamente generice. Societatea este administrată în sistem unitar și acționarul majoritar este reprezentat de către Zentiva Group A.S.

Pentru fiecare companie s-au analizat: Raportul anual individual (neconsolidat), Poziția financiară, Rezultatul global și anexele corespunzătoare în raport cu standardele internaționale ale contabilității-IAS 1, privind „Prezentarea situațiilor financiare".

IAS 1 – „Prezentarea situațiilor financiare" are ca obiectiv menținerea unor tipare minime de conținut, dar neapărat necesare în ceea ce privește elaborarea situațiilor financiare, pentru a putea crea posibilitatea existenței comparabilității situațiilor contabile ale companiei, atât cu cele din trecutul său, cât și cu cele prezente, trecute sau viitoare din cadrul altor entități.

3. Rezultate și concluzii

Conform cercetării, am remarcat diferențe semnificative între situațiile financiare în privința modului de prezentare și întocmire a documentelor de natură contabilă. Însă, formele diferite nu au împiedicat comparabilitatea conținutului.

Țara noastră se află într-o continuă dezvoltare, și poate fi remarcată concurența acerbă, setea de reușită și dorința de expansiune a companiilor. Fiecare întreprindere dorește să atingă apogeul în domeniul în care activează, să aibă un renume în comunitate și să maximizeze profitul. Companiile analizate din domeniul medical-farmaceutic au, toate, resursele necesare pentru a crea, extinde și dezvolta această ramură economică, însă modalitățile de expansiune diferă de la un caz la altul. Pentru a menține o afacere pe culmile succesului, trebuie să existe o transparență maximă a informațiilor destinate utilizatorilor, astfel încât actualii și potențialii investitori să își mențină atenția și interesul asupra entității. Prin aceste acțiuni, firma își poate menține o poziție stabilă, susținută și sigură în ceea ce privește locul său în industrie. Ea trebuie să supravegheze calitatea serviciilor oferite, să îmbunătățească constant produsele pentru a menține mulțumiți clienți actuali și să atragă potențiali colaboratori. Toate aceste aspirații pot fi realizate și printr-o elaborare corectă a situațiilor financiare, conformă normelor și metodologiilor în vigoare. O situație financiară verosimilă prezintă adevărul despre compania în cauză, oferind credibilitate terților și ajutând la formarea unor colaborări și relații de durată în afaceri.

În urma acestui studiu, ilustrez teoriile și practicile contabile actuale ce sunt utilizate pentru întocmirea și prezentate acestor documente.

În cele ce urmează, este prezentată o analiză detaliată a cercetării:

3.1. Analiza Situațiilor de Rezultat Global

Conform cercetării efectuate asupra Situațiilor Rezultatului Global (SRG), am constatat următoarele:

Companiile au posibilitatea de a întocmi situația veniturilor și a cheltuielilor în funcție de cele două modele:

1) în funcție de destinațiile/funcțiile cheltuielilor (distribuție, administrație, financiare) = SRG Destinație;
2) în funcție de natura veniturilor și a cheltuielilor (exploatare și financiare) = SRG Natură.

Potrivit datelor analizate, putem observa că toate companiile au ales modelarea structurilor veniturilor și cheltuielilor în funcție de natura lor, pentru perioada 2015-2019, așa cum este și practicat de către toate companiile listate la BVB.

În concordanță cu norma IAS 1 „Prezentarea situațiilor financiare", ambele forme ale documentului contabil sunt acceptate, lăsând la libera alegere a entității modul de întocmire a acesteia. Modelul structurat în funcție de natură oferă posibilitatea unei clasificări mai simple, fiind mai evidentă categoria din care face parte fiecare element. În cadrul SRG conform funcțiilor cheltuielilor, remarcăm intervenția profesionistului contabil, datorită plusului de valoare adus de raționamentul său profesional pentru separarea pe centre de costuri. Astfel, acest mod de întocmire poate fi considerat subiectiv, față de cel anterior prezentat, conform organizării după o natură a cheltuielilor.

Companiile selectate întocmesc Situațiile de Rezultat Global după natură, prezentându-se, în notele explicative, subclasele aferente fiecărei grupe precizate, dar și, în unele cazuri, o clasificare a cheltuielilor conform destinației cheltuielilor.

Potrivit analizei Situațiilor Rezultatului Global și a notelor corespunzătoare celor 25 de situații financiare, am constatat următoarele, conform Tabelul nr.1 și Graficului nr.1.

Tabelul nr. 1. Clasificări suplimentare ale cheltuielilor regăsite în Notele Explicative

PREZINTĂ ÎN NOTE ALTE MODALITĂȚI DE CLASIFICARE ALE CHELTUIELILOR					
	Antibiotice Iași	**Biofarm**	**Remedia**	**Ropharma**	**Zentiva**
2015	NU prezintă	NU prezintă	SRG DESTINAȚIE	NU prezintă	NU prezintă
2016	NU prezintă	NU prezintă	SRG DESTINAȚIE	NU prezintă	NU prezintă
2017	NU prezintă	NU prezintă	SRG DESTINAȚIE	NU prezintă	NU prezintă
2018	NU prezintă	NU prezintă	SRG DESTINAȚIE	NU prezintă	NU prezintă
2018	NU prezintă	NU prezintă	SRG DESTINAȚIE	NU prezintă	NU prezintă

Sursă: analiză proprie

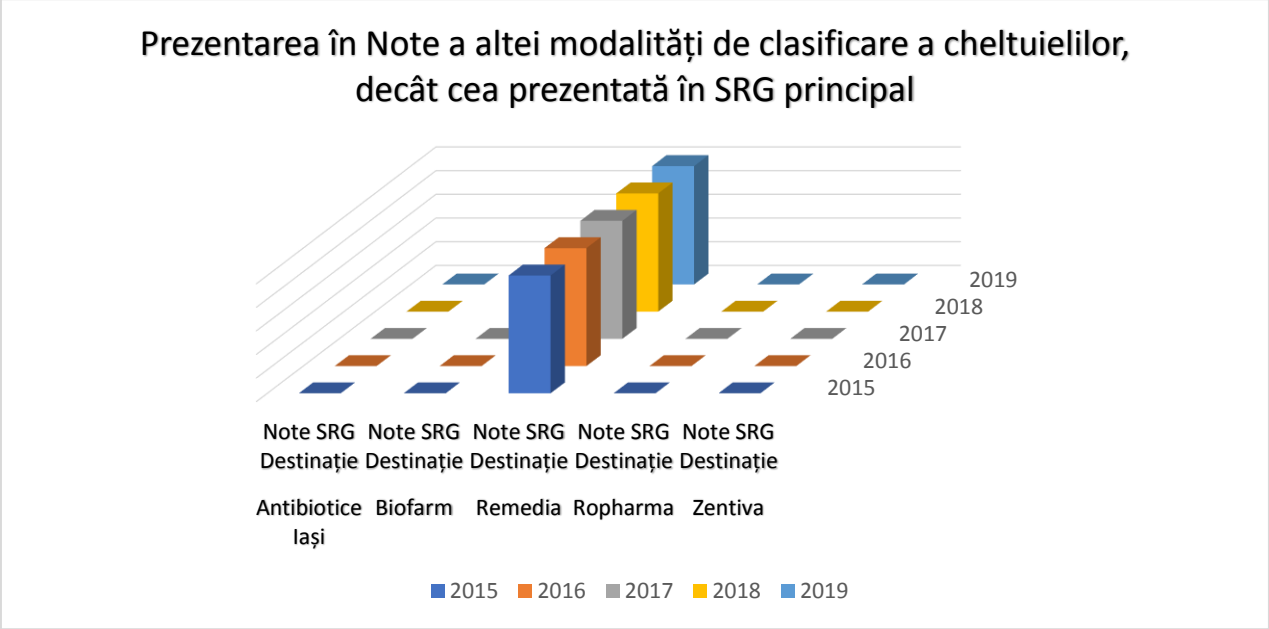

Graficul nr. 1. Rezultatele cercetării privind Notele corespunzătoare SRG
Sursă: analiză proprie

În concordanță cu datele analizate, remarcăm faptul că 5 situații financiare din 25 prezintă, în note, clasificarea aferentă cheltuielilor repartizate pe centrele de cost și nu doar conform naturii cheltuielilor. Toate cele 5 situații identificate aparțin companiei Farmaceutica-Remedia, pentru exercițiile financiare din 2015-2019.

În cele ce urmează este prezentat un exemplu de subclase observate în documentație și care respectă normele internaționale de contabilitate, după cum urmează în Figura nr. 2, Ramificarea Veniturilor din Exploatare în Notele Explicative, și în Figura nr. 3, Ramificarea Cheltuielilor din Exploatare în Notele Explicative.

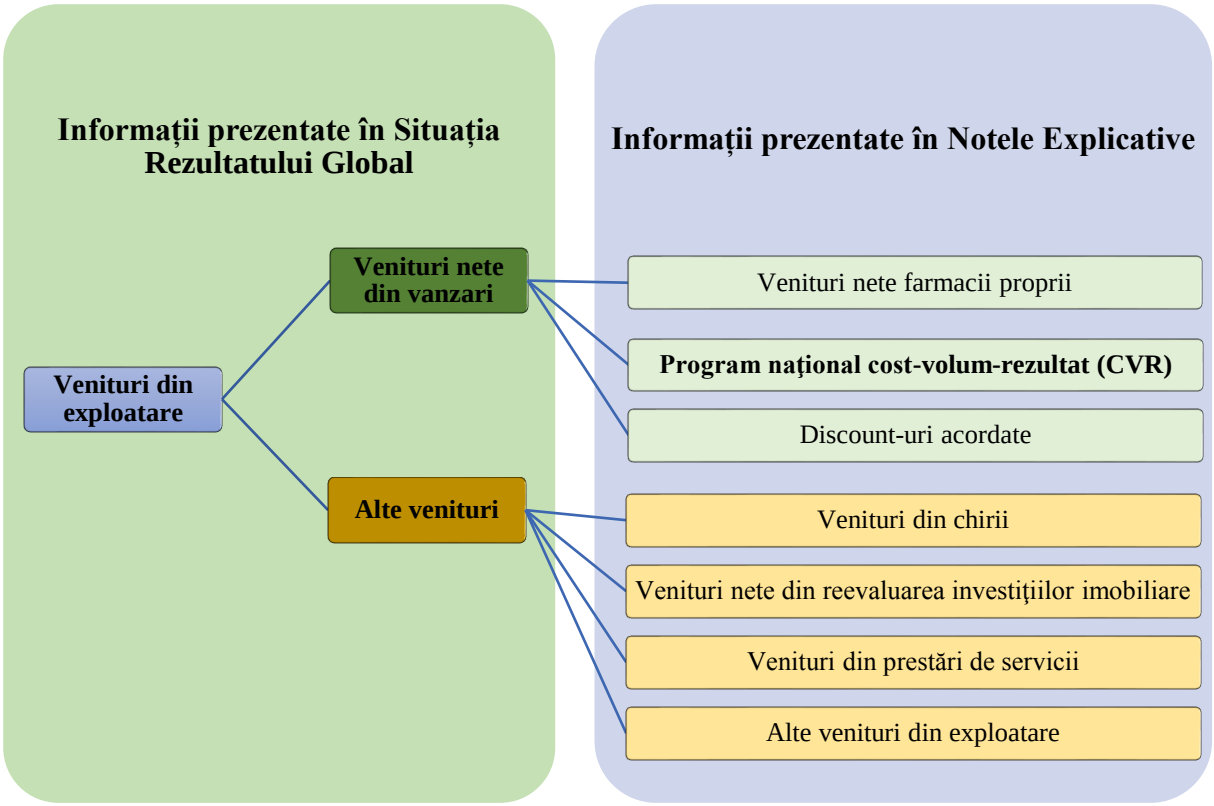

Figura nr. 2. Ramificarea Veniturilor din Exploatare în Notele Explicative
Sursă: analiză proprie

Programul Național Cost-Volum-Rezultat

În urma cercetării situațiilor financiare în cadrul Ropharma, am remarcat o categorie aparte ce prezenta „Venituri din cadrul Programului național C-V-R". Acest plan reprezintă o inițiativă națională pentru tratarea afecțiunilor de tipul Hepatitei C, ce se estimează la aproximativ 35.000 euro.

Prin această inițiativă, companiile încasează veniturile din tranzacțiile efectuate prin distribuția medicamentelor, doar în momentul în care pacienții au fost declarați ca fiind vindecați (acesta fiind rezultatul). Compania Ropharma este sigurul dintre cei 5 subiecți care ia parte la acest program, începând cu anul 2017. Astfel deducem că situațiile aferente anilor 2017, 2018 și 2019 prezintă venituri din CVR.

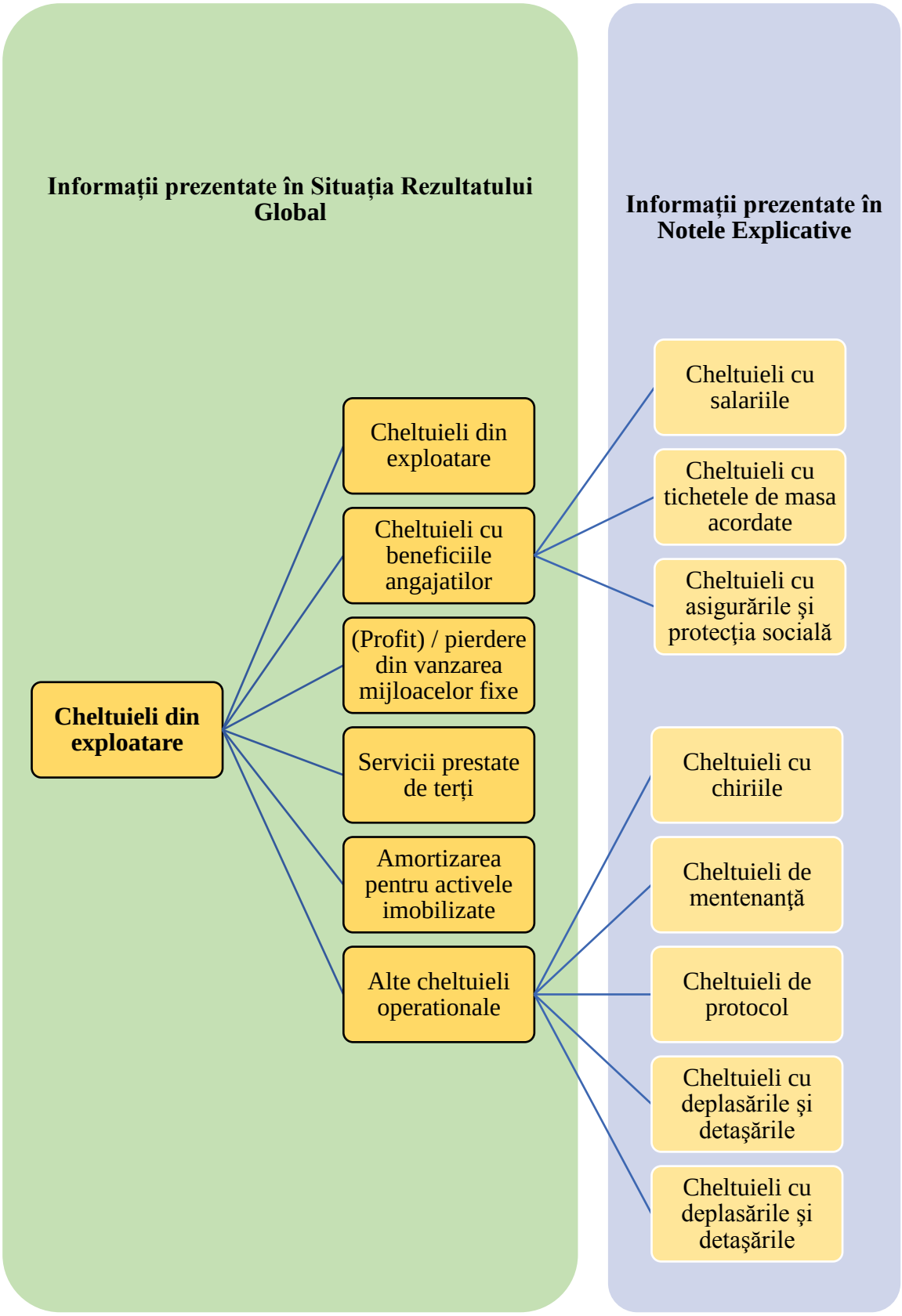

Figura nr. 3. Ramificarea Cheltuielilor din Exploatare în Notele Explicative

Sursă: analiză proprie

3.2. Analiza Situațiilor Financiare Individuale ale Poziției financiare

Situațiile financiare ale companiilor din domeniul farmaceutic selectate au o ordine diferită în ceea ce privește prezentarea elementelor în Situația poziției financiare, elementele putând fi regăsite sub două forme de organizare. Companiile au ales conform schemei din Figura nr. 4 – Ordinea elementelor din cadrul Situațiilor Financiare Individuale.

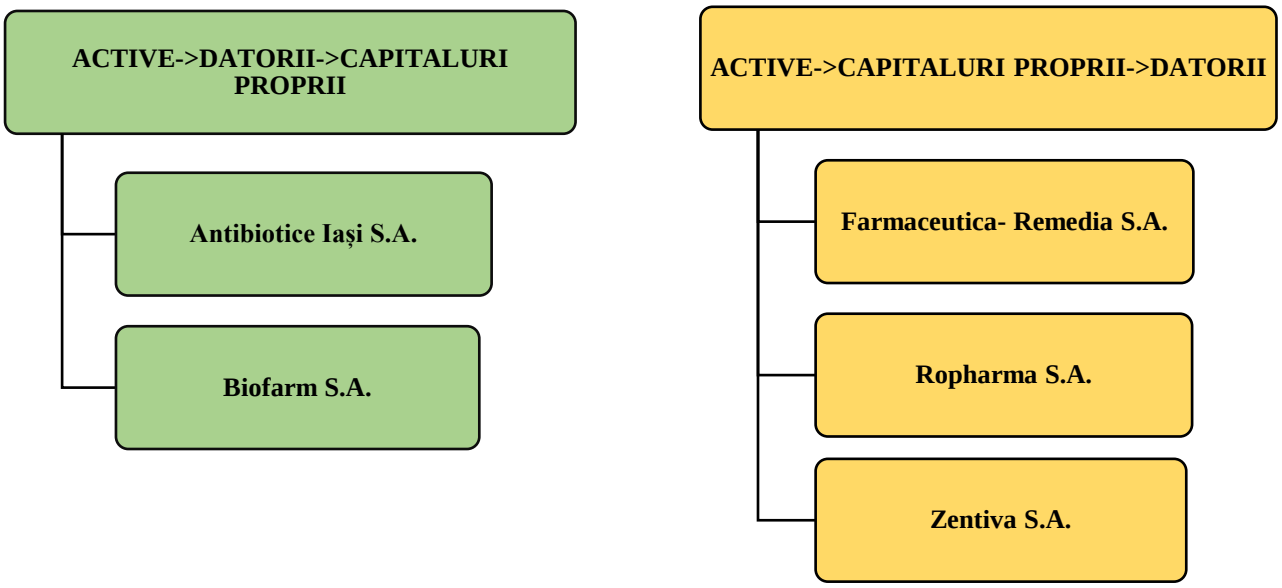

Figura nr. 4. Ordinea elementelor din cadrul Situațiilor Financiare Individuale
Sursă: analiză proprie

În urma acestei constatări, putem observa că, datorită diferențelor de ordonare în ceea ce privește categoriile din Situația poziției financiare, avem un impact și asupra organizării elementelor din Notele explicative. Astfel, cronologia notelor explicative este ghidată după prezentarea elementelor din document.

Redactarea Situației poziției financiare se realizează în maniere diferite. Remarcăm deosebiri între documentele de aceleași tip atât pe parcursul trecerii anilor într-o companie, cât și confruntând cu datele prezentate de alte companii.

În urma studiului celor 25 de situații financiare, aferente perioadei 2015-2019 ale companiilor în cauză, am obținut următoarele rezultate:

În cadrul Situației poziției financiare putem regăsi, printre altele, și următoarele clase generale de elemente: Imobilizările corporale, Stocurile, Creanțele, Provizioanele și Rezervele. Acestea pot avea ulterior prezentate detalii semnificative și subclasificări esențiale în Notele explicative. Însă, nu toate companiile au respectat aceleași tipare pentru redactare. Prin urmare, studiul de caz are ca scop evidențierea acestor diferențe.

Auditorii situațiilor financiare individuale sunt prezentați în tabelul următor Tabelul nr. 2 – Auditorii Independenți ai Situațiilor Financiare.

Tabelul nr. 2. Auditorii Independenți ai Situațiilor Financiare

Realizatorul „Raportului Auditorului Independent”				
Antibiotice Iași	**Biofarm**	**Remedia**	**Ropharma**	**Zentiva**
SOCCEC.SRL	BDO Audit. SRL	Interaudit.SRL	BDO Audit. SRL	Ernst & Young.SRL

Sursă: analiză proprie

Conform identificării companiilor ce realizează misiunea de audit pentru entitățile analizate, putem remarca faptul că alegerea ordinii de prezentare a elementelor din Situația poziției financiare nu a fost realizată urmând o cronologie sugerată de auditor, ci clientul a urmat varianta dorită, întrucât Biofarm și Ropharma sunt auditate de aceeași companie, dar ordinea de prezentare este diferită. Conform gradului de exigibilitate, forma corectă de prezentare a elementelor în Situația poziției financiare este: ACTIVE -> DATORII-> CAPITALURI PROPRII, fiind alegerea a 2 dintre cele 5 întreprinderi.

3.2.1. Prezentarea Imobilizărilor corporale

Subclasificarea prezentă s-a respectat în cazul tuturor situațiilor analizate, conform Figurii nr. 5, Ramificarea Imobilizărilor corporale în Notele Explicative. Astfel, remarcăm că acest tip de subclasificare pentru imobilizările corporale este cel mai eficient, și prezentarea detaliată din note are loc conform tipurilor principale de mijloace fixe corporale.

Această clasificare secundară este specifică entităților ce realizează o activitate de producție, deoarece aceste entități au nevoie de spații pentru desfășurarea muncii, ca: fabrici, uzine, depozite. În cazul în care companiile analizate ar fi realizat activități bazate pe prestarea de servicii sau comerț cu amănuntul, puteam remarca o pondere mai mare a unor spații închiriate. Dar în acest caz, închirierea unui teren sau a unei uzine pentru producție nu oferă rentabilitate.

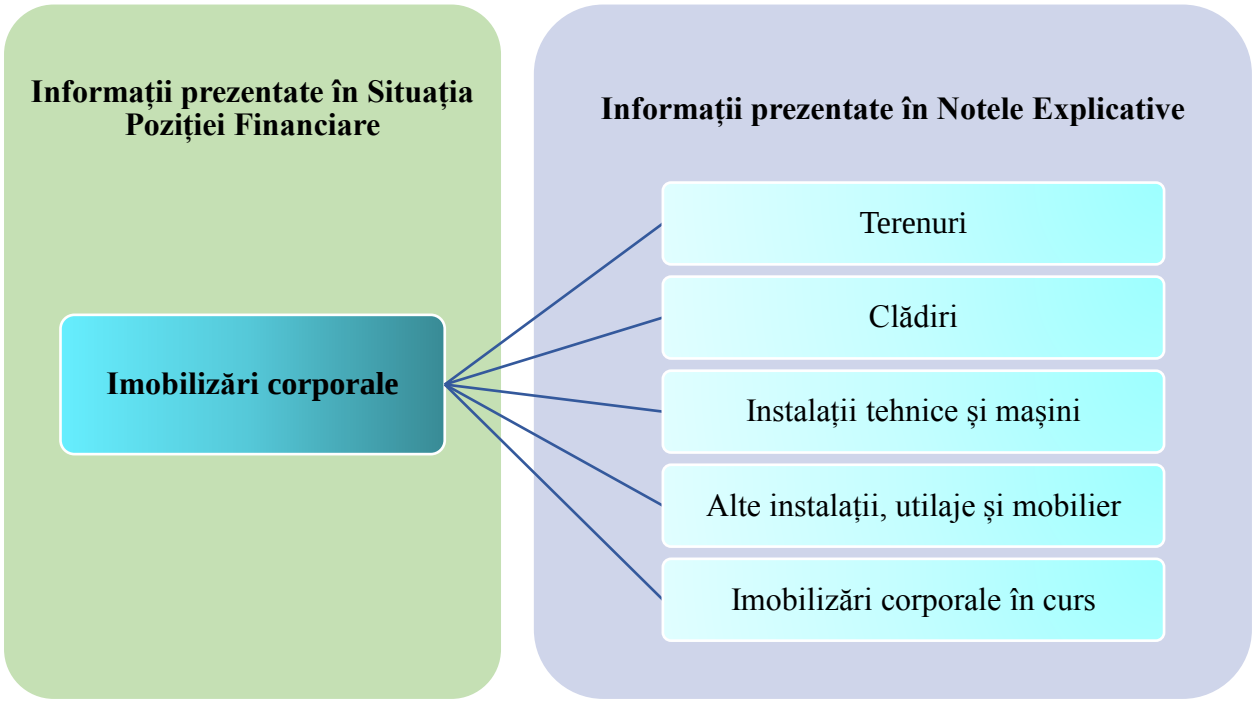

Figura nr. 5. Ramificarea Imobilizărilor corporale în Notele Explicative

Sursă: analiză proprie

3.2.2. Prezentarea Stocurilor

Toate entitățile au redactat în cadrul notelor subcategorii detaliate ale stocurilor. Cele mai frecvente structuri aferente acestei clase și regăsite în notele contabile sunt prezentate în Figura nr. 6, Ramificarea Stocurilor în Notele Explicative

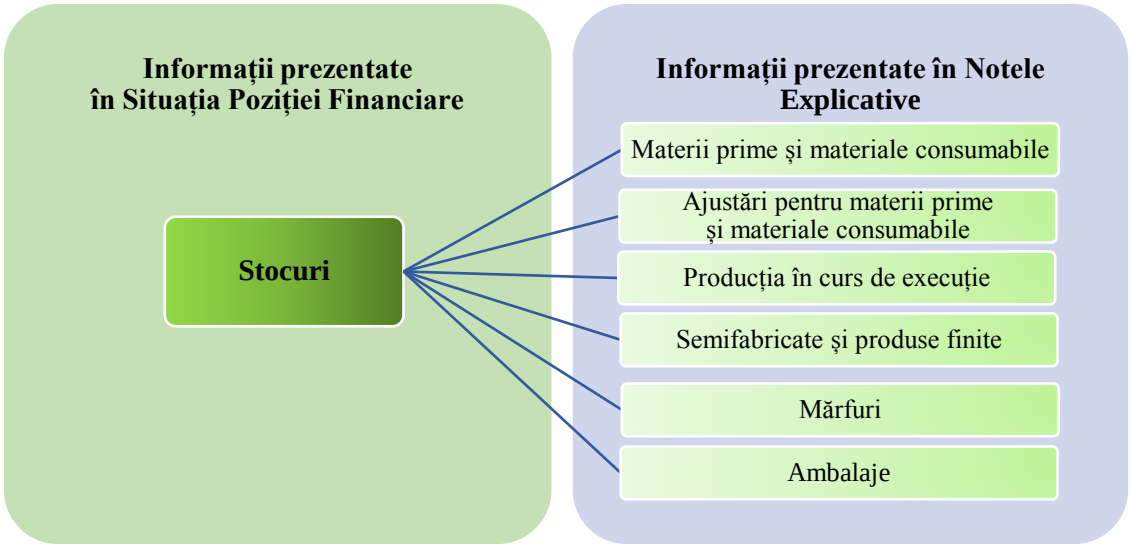

Figura nr. 6. Ramificarea Stocurilor în Notele Explicative

Sursă: analiză proprie

3.2.3. Prezentarea Creanțelor

În categoria creanțelor observăm o situație constantă și uniformă. Elementele sunt organizate după aceleași criterii de către toate întreprinderile, după cum putem observa în cadrul Figurii nr.7, Ramificarea Creanțelor în Notele Explicative

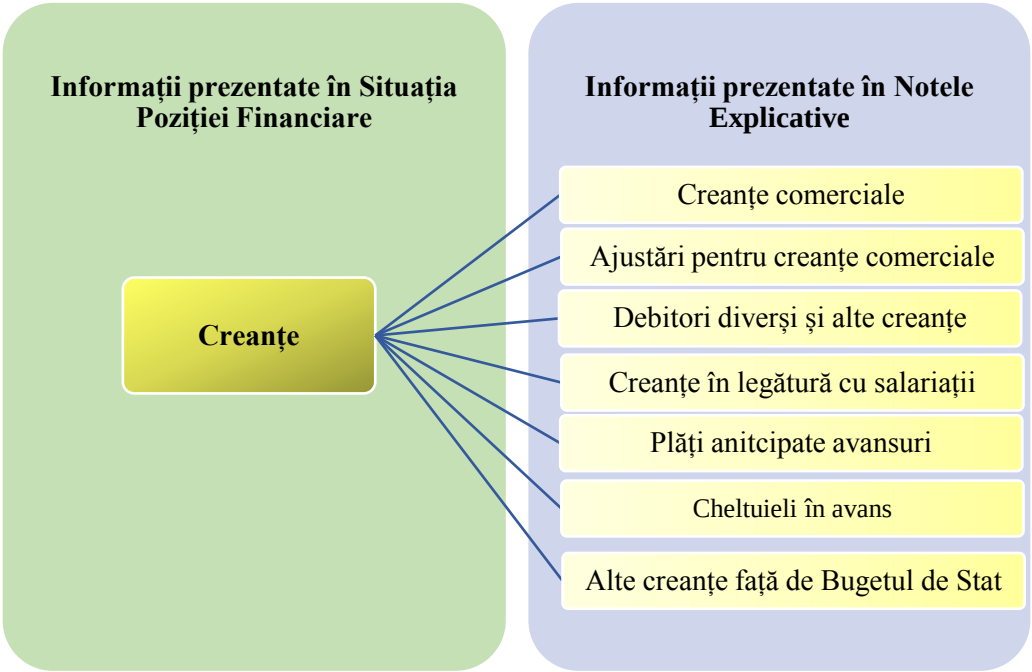

Figura nr. 7. Ramificarea Creanțelor în Notele Explicative

Sursă: analiză proprie

3.2.4. Prezentarea Provizioanelor

În cazul provizioanelor putem observa diferențe semnificative, deoarece această clasă poate exista sau nu, în documentele examinate. Unele dintre entități au ales chiar să detalieze sau să ofere o clasificare secundară, însă abordările, în ansamblu, sunt diverse și complexe.

Potrivit studiului, modul de constituire al provizioanelor constă în următoarele:

- fiecare dintre companii a creat provizioane pentru evenimentele contabile individual întâlnite;
- lipsesc notele pentru provizioane, în cazul în care categoria nu apare în Situația poziției financiare;
- în anul 2016, Antibiotice Iași S.A. nu a creat note pentru provizioane, lăsând o titulatură generală pentru acestea;
- în cadrul Ropharma S.A., pentru perioada analizată nu există niciun tip de subclasificare a provizioanelor; în intervalul 2015-2017 au fost precizate, în note, soldurile elementelor în cauză de la începutul și finalul exercițiului financiar;

O viziune de ansamblu poate fi observată in Tabelul nr.3, Situația provizioanelor analizate.

Tabelul nr. 3. Situația provizioanelor analizate

PROVIZIOANE										
Companie	**Antibiotice Iași**		**Biofarm**		**Farmaceutica-Remedia**		**Ropharma**		**Zentiva**	
An	Existență în Situația poziției financiare	Subclase aferente provizioanelor, ce sunt prezentate în Notele Explicative	Existență în Situația poziției financiare	Subclase aferente provizioanelor, ce sunt prezentate în Notele Explicative	Existență în Situația poziției financiare	Subclase aferente provizioanelor, ce sunt prezentate în Notele Explicative	Existență în Situația poziției financiare	Subclase aferente provizioanelor, ce sunt prezentate în Notele Explicative	Existență în Situația poziției financiare	Subclase aferente provizioanelor, ce sunt prezentate în Notele Explicative
2015	**da**	provizioane pentru riscuri, cheltuieli și alte cheltuieli aferente CA	**da**	provizioane pentru salarii, concedii neefectuate, pensii	**da**	provizioane pentru activele circulante (mărfuri și clienți incerți)	**da**	notele nu au subclase/detalii, ci prezintă soldul inițial și final al provizionului	**da**	provizioane pentru litigii, restructurare, taxe, mediu și alte tipuri de provizioane
2016	**da**	fără detalii sau subclase	**da**	provizioane pentru salarii, concedii neefectuate, pensii	**da**	provizioane pentru activele circulante (mărfuri și clienți incerți)	**da**	notele nu au subclase/detalii, ci prezinta soldul inițial și final al provizionului	**da**	provizioane pentru litigii, taxe, mediu și alte tipuri de provizioane
2017	**nu**	nu exisă note, deoarece nu s-au constituit provizioane	**da**	provizioane pentru salarii, concedii neefectuate, pensii	**nu**	nu exisă note, deoarece nu s-au constituit provizioane	**da**	notele nu au subclase/detalii, ci prezinta soldul inițial și final al provizionului	**da**	provizioane pentru litigii, taxe, mediu și alte tipuri de provizioane
2018	**nu**	nu exisă note, deoarece nu s-au constituit provizioane	**da**	provizioane pentru salarii, concedii neefectuate, pensii	**da**	provizioane pentru activele circulante (mărfuri și clienți incerți)	**da**	nu există note pentru provizioane	**da**	provizioane pentru litigii, taxe, mediu și alte tipuri de provizioane
2019	**nu**	nu exisă note, deoarece nu s-au constituit provizioane	**da**	provizioane pentru salarii, concedii neefectuate, pensii	**nu**	nu exisă note, deoarece nu s-au constituit provizioane	**da**	nu există note pentru provizioane	**da**	provizioane pentru litigii, taxe, mediu și alte tipuri de provizioane

Sursă: analiză proprie

3.3. Prezentarea Situațiilor Fluxurilor de Numerar/Trezorerie

Pentru a aprecia performanța și eficiența unei întreprinderi nu este suficient ca aceasta să desfășoare într-o manieră continuă activitățile specifice producerii de profit, ci este nevoie de o analiză detaliată a modului prin care firma a realizat numerarul sau echivalentele de numerar, dar și a modurilor și scopurilor în care acesta a fost folosit, în corelație cu necesitățile de finanțare.

Fluxurile de trezorerie permit o analiză prin comparabilitate între situațiile financiare ale aceleași companii, dar și între diverse companii care fac parte din aceeași industrie.

Aceste documente pot fi întocmite prin două metode, evidențiate în Figura nr. 8, Metode de realizare a Situației Fluxurilor de Trezorerie.

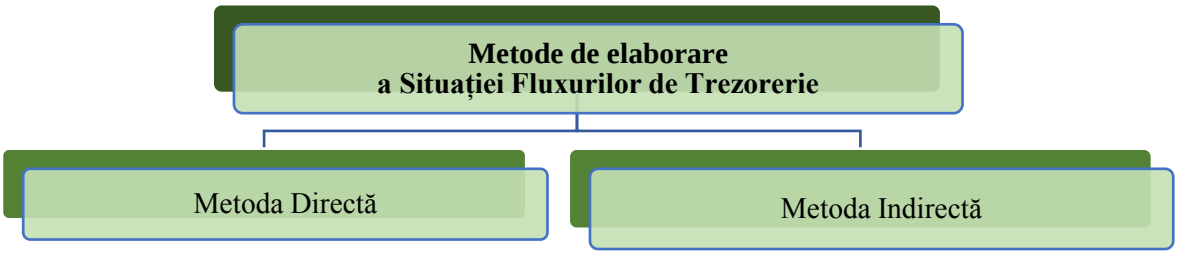

Figura nr. 8. Metode de realizare a Situației Fluxurilor de Trezorerie
Sursă: analiză proprie

Metoda Directă de prezentare a fluxurilor de trezorerie oferă informații detaliate necesare utilizatorilor de situații financiare. Aceste date sunt în conformitate cu standardul IAS 7 – „Situația Fluxurilor de Numerar”.

În conformitate cu datele examinate, remarcăm următoarele rezultate privind o viziune de ansamblu asupra metodelor abordate, potrivit Tabelului nr. 4, Situația Fluxurilor de Numerar analizate.

Tabelul nr. 4. Situația Fluxurilor de Numerar analizate

Metoda aleasă de companii pentru prezentarea Fluxurilor de Numerar					
	Antibiotice Iași	**Biofarm**	**Remedia**	**Ropharma**	**Zentiva**
2015	Metoda Directă	Metoda Indirectă	Metoda Directă	Metoda Indirectă	Metoda Indirectă
2016	Metoda Directă	Metoda Indirectă	Metoda Directă	Metoda Indirectă	Metoda Indirectă
2017	Metoda Directă	Metoda Indirectă	Metoda Directă	Metoda Indirectă	Metoda Indirectă
2018	Metoda Directă	Metoda Indirectă	Metoda Directă	Metoda Indirectă	Metoda Indirectă
2018	Metoda Directă	Metoda Indirectă	Metoda Directă	Metoda Indirectă	Metoda Indirectă

Sursă: analiză proprie

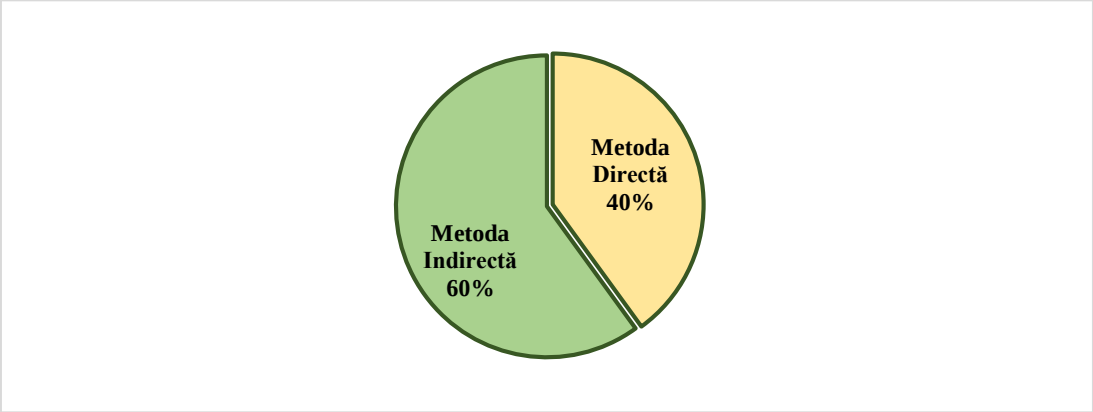

Figura nr. 9. Grafic procentual privind alegerea Metodelor de elaborare a Fluxurilor de Numerar
Sursă: analiză proprie

Corespunzător Figurii nr. 9, Grafic procentual privind alegerea Metodelor de elaborare a Fluxurilor de Numerar, 60% dintre Situațiile Financiare de sinteză a fluxurilor au fost regăsite ca fiind întocmite conform Metodei Indirecte, metoda majoritară fiind bazată pe ajustarea rezultatului net al exercițiului financiar prin elemente de tip nemonetar, iar ulterior cu variații ale elementelor din categoria patrimoniului aferente activităților identificate.

3.4. Prezentarea Situațiilor privind Modificări ale Capitalurilor Proprii

Aceste situații financiare reflectă veniturile sau cheltuielile ce pot fi identificate în cadrul capitalurilor proprii, modificările fiind generate de categorii specifice capitalurilor.

Așadar, putem remarca faptul că fiecare întreprindere a folosit categorii diferite pentru întocmirea documentului, dar și o ordine diferită. Există categorii asemănătoare, după cum pot fi identificate mai jos în funcție de culorile comune regăsite în Tabelul nr. 5, Identificarea elementelor comune și distincte regăsite în cadrul Situației modificărilor Capitalurilor Proprii.

Sinteza modificării capitalurilor deținute de entitate prezintă succint modificările ce au avut loc pe parcursul exercițiului financiar, putând fi remarcată o traiectorie evolutivă sau involutivă a elementelor.

Tabelul nr. 5. Identificarea elementelor comune și distincte regăsite în cadrul Situației modificărilor Capitalurilor Proprii

Biofarm	Zentiva	Remedia	Antibiotice Iași	Ropharma
Capital Subscris	Capital Social	Capital Social	Capital Subscris	Capital Subscris
Acțiuni Proprii	Prime de emisiune	Rezerve Legale	Ajustări Privind Capitalul	Ajustări Privind Capitalul
Pierderi emitere acțiuni	Rezerve	Rezerve din reevaluare	Rezerve	Prime de capital
Rezerve	Rezerve din reevaluare	Alte rezerve	Alte rezerve	Rezerve
Rezultat Reportat și curent	Rezultat Reportat	Prime de emisiune	Rezultat curent	Alte rezerve
		Rezultat reportat	Rezultat din rezerve de reevaluare	Acțiuni Proprii
		Rezultat curent	Repartizarea profitului	Rezultat reportat
		Repartizarea profitului	Rezerve din reevaluare	Rezultat din rezerve de evaluare
		Acțiuni proprii	Rezultat reportat-corectarea erorilor	Rezerve din reevaluare
			Rezultat din prima aplicare a IAS/IFRS	Rezultat din prima aplicare a IAS/IFRS
			Rezultat din prima aplicare IAS 29	Rezultat din prima aplicare IAS 29
				Pierderi legate de instrumente de capital

Sursă: analiză proprie

3.5. Elaborarea și prezentarea Notelor Explicative ale situațiilor contabile

După studierea seturilor de situații financiare, am remarcat faptul că Notele Explicative se regăsesc în general sub aceleași subcategorii comune, însă ordinea de prezentare a elementelor este diferită.

Prima parte a Notelor Explicative conține categorii comune pentru toate cele 5 companii analizate, conform Figurii nr. 10 (Note explicative comune situațiilor cercetate). În afara notelor menționate, regăsim note corespunzătoare situațiilor financiare, în următoarea ordine: Note ale Situației Rezultatului Global și Note Explicative pentru Situația Poziției Financiare. În cazul Notelor Explicative aferente Situației poziției financiare, organizarea lor este conectată direct cu ordinea elementelor din document. Biofarm și Antibiotice-Iași va prezenta notele explicative pentru Situația Financiară în ordinea exigibilității: elemente de activ, datorii și capitaluri, iar Zentiva, Ropharma și Farmaceutica-Remedia vor prezenta astfel: active, capitaluri și datorii.

Primele două elemente menționate se află pe primele poziții ale tuturor notelor explicative din cadrul fiecărui an al situațiilor studiate, pentru 2015-2019, evidențiind date generale despre companie, cum ar fi: adresa sediului, codul de înregistrare fiscală și anul înființării.

Structura de Guvernanță prezintă conducerea entității, ce este structurată conform sistemului unitar sau dualist. În cazul de față, toate companiile analizate sunt administrate conform sistemului unitar, adică sunt conduse de Administrator și de Consiliul de Administrație.

Declarația de conformitate prezintă faptul că societatea în cauză a elaborat situațiile financiare în conformitate cu legile naționale în vigoare și conform standardelor IFRS, precizând și elementele componente ale acesteia.

Evaluările și estimările cruciale prezintă detalii privind standardele ce au stat la baza raționamentului contabil, în cazul anumitor estimări și ipoteze realizate. Pentru restul elementelor din lista realizată au fost regăsite detalii privind evaluarea elementelor în diferite momente (evaluarea inițială, ulterioară, depreciere).

Ultimele două elemente precizate în Figura nr. 10, Note explicative comune situațiilor cercetate, conțin informații despre auditorul independent ce a prestat serviciile de audit financiar pentru exercițiul financiar în cauză. Elementele ulterioare perioadei de raportare financiară există întotdeauna ca subclasă a notelor, precizând dacă au existat sau nu evenimente ulterioare, iar dacă s-a constatat prezența lor, se va menționa care au fost incidentele.

Clase și subclase comune ale Notelor Explicative analizate

1. **Informații generale**

- ✓ Prezentarea societății
- ✓ Structurile de Guvernanță Corporativă

2. **Politici contabile**

- ✓ Declarația de conformitate
- ✓ Bazele evaluării
- ✓ Moneda funcțională și de prezentare
- ✓ Evaluări și estimări contabile cruciale
- ✓ Prezentarea situațiilor financiare separate
- ✓ Imobilizări necorporale achiziționate
- ✓ Imobilizări corporale
- ✓ Active financiare – IFRS 9
- ✓ Stocuri
- ✓ Creanțe
- ✓ Taxă pe valoarea adăugată
- ✓ Datorii financiare
- ✓ Recunoașterea veniturilor si cheltuielilor
- ✓ Deprecierea activelor nefinanciare
- ✓ Provizioane – IAS 37
- ✓ Beneficiile angajaților – IAS 19
- ✓ Impozit amânat – IAS 12
- ✓ Dividende
- ✓ Capital si rezerve
- ✓ Costuri de finanțare
- ✓ Rezultatul pe acțiune
- ✓ Raportarea pe segmente
- ✓ Părți afiliate
- ✓ Standarde emise care au intrat în vigoare în anul N.

3. **Instrumente de gestionare a riscurilor**

- ✓ Riscuri financiare
- ✓ Riscuri legislative
- ✓ Riscul reputațional
- ✓ Riscuri privind resursa umană
- ✓ Risc operațional

4. **Informații referitoare la auditarea situațiilor financiare**

5. **Evenimente ulterioare perioadei de raportare**

Figura nr. 10. Note explicative comune situațiilor cercetate

Sursă: analiză proprie

În urma studiului documentelor, am constatat că Farmaceutica Remedia S.A. a prezentat o notă suplimentară despre indicatori economico-financiari, evidențiind astfel unele dintre cele mai importante aspecte urmărite de către utilizatorii informațiilor. Remedia oferă date despre lichiditatea curentă, gradul de îndatorare, viteza de rotație corespunzătoare datoriilor, viteza de rotație aferentă debitelor clienților, viteza de rotație a activelor imobilizate și numărul de zile de stocaj.

În urma acestei examinări constatăm, după cum se vede în Graficul nr. 2 (Reprezentarea prezenței indicatorilor economico-financiari în Notele Explicative), că 5 din 25 de situații financiare prezintă indicatori economico-financiari ai exercițiului financiar în cauză, ceea ce înseamnă că 20% din situațiile întocmite au avut astfel de prezentare adițională.

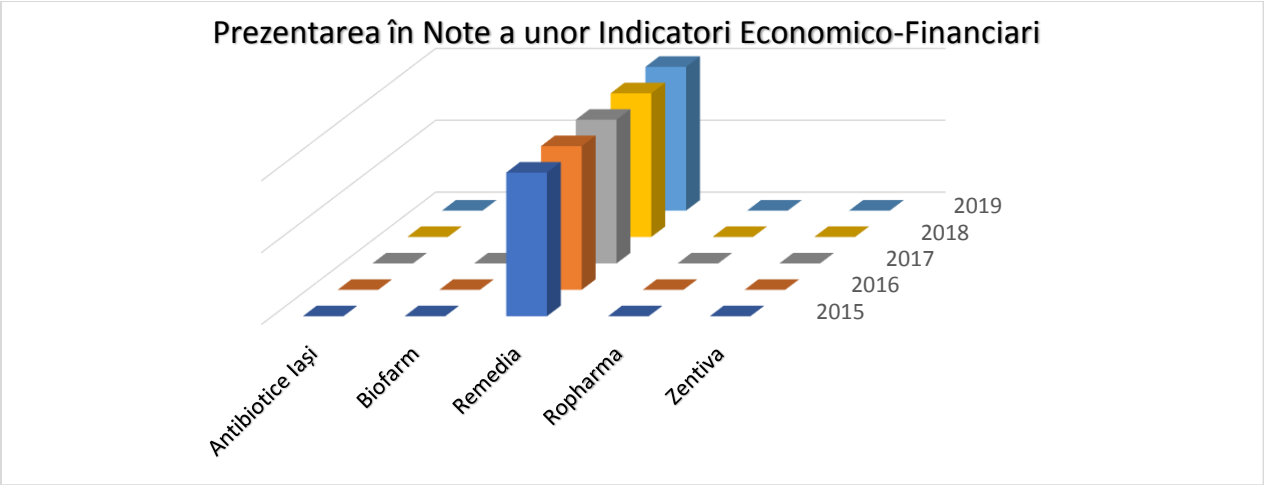

Graficul nr. 2. Reprezentarea prezenței indicatorilor economico-financiari în Notele Explicative
Sursă: analiză proprie

Fiecare companie analizată a avut un stil personal de prezentare a notelor, observându-se contribuția expertului contabil și a profesionalismului implicat.

Din punctul meu de vedere, consider că Farmaceutica-Remedia. S.A a prezentat o situație mai amplă față de restul companiilor analizate, deoarece în cadrul notelor avem o situație suplimentară a unor indicatori de analiză economico-financiară, dar o prezentare adițională a cheltuielilor după natură, precum și conform funcțiilor/ destinațiilor cheltuielilor.

Bibliografie

1. Oprea C., Ristea M., „Bazele contabilității”, Ed. Național, București, 2000
2. Berheci M., „The Financial Reports – Purposes, Drawbacks and its Improvement”, Analele științifice ale Universității „ Alexandru Ioan Cuza”, Iași, 2005
3. Malciu L., „Cererea și oferta de informații contabile”, Editura Economică, București, 1998
4. Pop A., „Contabilitatea financiară românească”, Ed. Intelcredo, Deva, 2001
5. Lungu C., „Teorii și practici contabile privind întocmirea și prezentarea situațiilor financiare”, Ed. CECCAR, București, 2007

6. Thalassinos, I.E. and Liapis, K., *Segmental financial reporting and the internationalization of the banking sector*, chapter book in „Risk Management: Strategies for Economic Development and Challenges in the Financial System", Nova Publishers, 2014

7. Ponce, H.G., Hlaciuc, E., Mates, D., Măciucă G.. *Study on the disclosure of information in the financial statements of romanian companies in accordance with IFRS in terms of comprehensive income*, lucrare prezentată la Proceedings of the 26th International Business Information Management Association Conference, 2015

8. E.A. Osadchy, E.M. Akhmetshin, E.F. Amirova, T.N. Bochkareva, Yu. Gazizyanova, A.V. Yumashev, *Financial Statements of a Company as an Information Base for Decision-Making in a Transforming Economy*, publicat în European Research Studies Journal, Volume XXI, Issue 2, 2018, accesat la 02.04.2021

9. https://www.investopedia.com/articles/08/accounting-history.asp, accesat la 15.03.2020

10. https://scott-scott.com/the-globalization-of-accounting-standards/, accesat la 15.03.2020

11. https://www.bvb.ro/info/Rapoarte/Ghiduri/ghidul%20companiei%20listate%20RO%20web.pdf, accesat la 16.05.2020

12. https://admiralmarkets.com/ro/education/articles/forex-basics/bvb, accesat la 16.05.2020.